

Úvod

V návaznosti na naplňování strategických cílů Českého statistického úřadu v oblasti regionální statistiky jsme připravili v letošním roce další souhrnnou analytickou publikaci o Pardubickém kraji. Tentokrát jsme se zaměřili na strukturu uvnitř regionu a pokusili se analyzovat vnitrokrajské rozdíly podle různých územních pohledů s využitím zejména dostupných dat ze státního statistického zjišťování, případně dalších zdrojů, za demografickou, sociální a ekonomickou oblast.

Základním územním pohledem je administrativní uspořádání kraje do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Okresní členění jsme využili v případech, kdy nebyly k dispozici odpovídající údaje za správní obvody nebo obce, aby bylo možno přiblížit vnitřní rozdíly regionu pomocí širšího okruhu ukazatelů, zejména za oblast ekonomickou. Dalšími pohledy na území kraje jsou velikostní skupiny obcí podle počtu obyvatel a různě vymezené tzv. funkční regiony, z nichž jsou dosud ve statistické praxi nejpoužívanější pracovní mikroregiony, vytvořené podle výsledků sčítání lidu a zveřejněné v roce 2004 v publikaci „Dojíždka za prací a do škol v Pardubickém kraji (na základě výsledků SLDB 2001)“.

Z hlediska časového je **hodnoceno období let 2000 až 2005**, někde i delší. Pro sledování vývoje jednotlivých jevů a regionálních rozdílů se porovnávají zejména pětiletá období 2001 – 2005 a 1996 – 2000, pokud byly údaje u hodnocených témat k dispozici.

Předkládaná analýza si klade za cíl odpovědět na **tři základní otázky:**

- 1. Která území kraje se významně liší od průměru kraje, existují v kraji výrazně problémové (zaostávající) oblasti?**
- 2. V jakých tematických oblastech byly zjištěny největší vnitrokrajské rozdíly?**
- 3. Patří kraj do skupiny krajů s relativně malými/průměrnými/velkými vnitroregionálními rozdíly?**

Publikace je rozdělena do čtyř samostatných kapitol, které se odlišují různým pohledem na danou problematiku a možnostmi grafického zobrazení vnitrokrajských rozdílů pomocí grafů a map. V závěru publikace najde čtenář bohatou barevnou kartografickou přílohu. Jsou v ní shromážděny kartogramy a kartodiagramy pro názorné dokreslení rozdílů mezi obcemi, správními obvody obcí s rozšířenou působností a okresy v Pardubickém kraji i vzhledem k celému území České republiky.

V první kapitole je charakterizováno území celého kraje, jeho postavení a vývoj v mezikrajském porovnání a postavení kraje v rámci České republiky. Druhá kapitola analyzuje rozdíly mezi jednotlivými správními obvody obcí s rozšířenou působností členěné v pěti podkapitolách (sídelní struktura, demografický vývoj, sociální vývoj, ekonomický vývoj a životní prostředí včetně infrastruktury a polohy).

Hodnocení regionálních rozdílů podle funkčních regionů je obsahem třetí kapitoly, kde pomocí několika typů neadministrativních celků je zejména graficky vyjádřeno území kraje v různých funkčně vymezených oblastech.

Poslední čtvrtá kapitola má dvě hlavní části. První subkapitola se vytvořením syntetického skóre za každý správní obvod s rozšířenou působností snaží odpovědět na první dvě otázky. Pomocí multikriteriálního hodnocení je na základě vážené průměrné známky stanoveno postavení každého správního obvodu s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech. Druhá subkapitola pomáhá zodpovědět třetí základní otázku, a to pomocí vybraných ukazatelů za správní obvody na úrovni celorepublikové a na úrovni NUTS2 Severovýchod (Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji). Hodnocení je provedeno převážně v grafech.

Analýza volně navazuje na loňskou analýzu „Demografický, sociální a ekonomický vývoj Pardubického kraje v letech 2000 – 2004“ a analýzu z roku 2004 „Správní obvody obcí s rozšířenou působností – Pardubický kraj 2004“, které byly zpracovány ve všech krajích České republiky podle jednotné metodiky ČSÚ. Letošní analýzu regionálních rozdílů připravilo podle stejné metodiky pět krajů (Jihočeský, Plzeňský, Ústecký, Královéhradecký, Pardubický). Data byla zpracována do časových řad podle územní struktury k 1. 1. 2005.

Vedle tištěné formy a CD-ROM, naleznete naše publikace na krajských internetových stránkách www.pardubice.czso.cz.